

Förbandsbesöksrapport Boden Artilleriregemente A 8

4 oktober 2023

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspiktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntras andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden.

Innehållet i rapporten har kommunicerats med berört förband, som har lämnat synpunkter på dess innehåll. Den utgör också en dialog med besökt förband, som får möjlighet att åtgärda fel och brister som följs upp under ett andra besök. Därefter kommer rapporten att delges berörd LMA via Pliktrådet, samt relevanta funktioner inom Försvarsmakten. Rapporten publiceras även på www.pliktradet.se samt delges media, riksdagen och Regeringskansliet. Rapporten reflekterar Pliktrådets syn på verksamheten

Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Pliktrådet författar under kvartal två.

Pliktrådets besökare:

Yasmine Malla

Annie Hugosson

Information om förbandet

Bodens artilleriregemente A8 ligger i utkanten av stadskärnan Boden. Två regementen under en garnison: Bodens artilleriregemente A 8 och Norrbottens regemente I 19. På garnisonen finns det en matsal som båda regementena delar samt ett gym. Förbandet utbildar ca 270 värnpliktiga vid två kompanier: Stab och tross samt sensor. På grund av omvärldsläget, stödet till Ukraina samt andra påverkansfaktorer genomförs ingen värnpliktsutbildning vid pjäskompaniet detta utbildningsår. De värnpliktiga som var inskrivna mot pjäskompaniet är omfördelade till de kvarvarande kompanierna. Förbandet har PB-elever som ryckte in i mars.

Sammanfattning av rapporten

Pliktrådets huvudsakliga erfarenheter från besöket har kommunicerats till A 8. Pliktrådet önskar att förbandet:

- Följer upp hur Nätverk Värnpliktiga genomförs på de olika kompanierna samt utvärderar dess effektivitet. Förbandet har valt att införa ett nytt förtroendespar för de värnpliktiga för att kunna utbilda alla värnpliktiga i jargong och inte enbart värnpliktiga kvinnor.
- Fortsätter med den höga kvalitén på utbildningen av förtroendevalda. De förtroendevalda hade en ingående förståelse för sitt uppdrag.
- Ser över transportalternativ för värnpliktiga med långa resvägar samt inför en buss mellan regementet och stationen. De värnpliktiga upplever i dagsläge detta som ett stressmoment att tag sig från garnisonen till stationen och långa resvägar utgör en risk för verksamhetssäkerheten då tillräckligt med vila inte kan säkerställas under tjänstefria perioder.

Punkterna kommer att följas upp under Pliktrådets andra besök.

Arbetsmiljö & säkerhet

Pliktrådet noterade under sitt besök att PB-eleverna används som instruktörer för det senare inryckets värnpliktiga. Pliktrådet lägger ingen värdering i det då det är i linje med deras utbildning dock bör man säkerställa verksamhetssäkerheten. PB-eleverna kan inte ersätta en officier, specialistofficier eller erfaren GSS.

När Pliktrådet var på besök fanns det akuta problem gällande maten i matsalen. Matsalen ligger inne på I 19 område, och A 8 och I 19 delar denna. Värnpliktiga vittnar om att maten tar slut och att det bildas enorma köer på grund av väntetiden när det ska tillagas nytt och skickas dit. Matsalens kök ligger inte i samma byggnad, vilket också skapar friktioner för en effektiv matsservering. Detta har resulterat i att det blir stressigt för de värnpliktiga att äta när de väl har fått mat. Vissa värnpliktiga väljer att hoppa över lunchen på fredagar och torsdagar för att "det inte är värt att vänta 20 min för att sedan stressa". Pliktrådet uppmanar Bodens garnison att se över åtgärder för att minska problemen i matsalen.

Förbandet menade att detta skulle vara åtgärdat till v.48, då ett nytt kök håller på att byggas. Matsalpersonalen har för tillfället inte möjlighet att hålla tempot gentemot mängden värnpliktiga som äter, men det kommer enligt förbandet bli betydligt bättre när det nya köket är klart. Detta kommer Pliktrådet följa upp på vårt andra besök efter årsskiftet.

Försvarshälsan

Försvarshälsan som tillhör I 19 ligger ca 3 km ifrån garnisonen och de har därför valt att ha kompanisjuksköterskor och en fysioterapeut som sitter i de värnpliktigas kaserner. Kompanisjuksköterskorna upplever att det är ett fungerande koncept och de värnpliktiga är nöjda med tillgängligheten.

Pliktrådet hade en givande dialog med försvarshälsan om hur man så effektivt som möjligt höjer den fysiska förmågan hos värnpliktiga utan att de utsätts för skaderisk. Pliktrådet och försvarshälsan trycker på vikten av funktionell fysisk träning och uppmanar fysansvariga och plutonchefer att planera in mikrofys som bakomstation och att istället för löpning välja en annan träningsform för att minska belastning på leder. Synen på vad som är fysisk aktivitet måste ändras, det är inte nödvändigt att ha fyskläder för att få samma effekt av träningen. Mer funktionell träning krävs för att förbereda soldaterna för sina befattningar. Alla befattningar kräver olika typer av styrka och uthållighet vilket man bör ta höjd för på plutonerna.

Fysisk belastning

Förbandet upplever att antalet belastningsskador ökar, vilket de inte är ensamma om då andra förband flaggat för utmaningen. Både försvarshälsan och ledningen menar att de värnpliktiga när de mönstrar uppnår kravprofilen för sin befattning, men att GSU:n: Grundläggande soldatutbildningen, många gånger resulterar i skador hos de som har en befattning med lägre fyskrav. Försvarshälsan ser att det är ett växande problem att värnpliktiga idag enligt dem inte är lika fysiskt aktiva innan inryck vilket resulterar i belastningsskador. Fysisk belastning lyftes inte av de förtroendevalda eller värnpliktiga vid besöket.

Psykisk hälsa

A 8 har nyligen anställt en värnpliktskonsulent. Dock kände inte de värnpliktiga till var värnpliktskonsulenten befann sig. Detta uppmanar Pliktrådet att förbandet informerar om. Annars var det inget anmärkningsvärt som uppkom under besöket.

Attityder & jargong

Vid Pliktrådets fråga till förtroendevalda om jargong på förbandet lyfter de två sker: jargonen mellan A 8 och I 19 samt jargonen värnpliktiga sinsemellan på stab och trosskompaniet.

Jargonen mellan A 8 och I 19 är sedan tidigare känd för alla parter. Vid många tillfällen är det en vänskaplig rivalitet men under vissa år har den gått överstyr. De värnpliktiga lyfter att det mesta händer i kön till matsalen eller förårrådet som regementena delar. Det är också vanligt förekommande på tågen hem. Hittills i år har de förtroendevalda inte upplevt att den gått överstyr men att den har en stor närvaro. Pliktrådet tog tillfället i akt att diskutera med de förtroendevalda hur de kan hantera rivalitet och vilka varningstecken de bör agera på.

Avbruten utbildning

Vid Pliktrådets besök v 40 hade 13 värnpliktiga avbrutit grundutbildningen.

Boendemiljö & vistelseutrymmen

De värnpliktiga disponerar två kaserner. Förtroendevalda vid förbandet nämner att det är många felanmälningar som inte blir åtgärdade. Förbanden och de värnpliktiga upplever att de inte får gehör för anmälda brister och att verkan från Fortifikationsverket uteblir. Skyddsassistenterna skriver en felanmälan, men ingenting händer på flera månader menar de förtroendevalda. I en av kasernerna är det dålig avrinning i golvbrunnen i duschen, vilket resulterar i en "insjö" efter att någon har duschat. Detsamma gäller en av toaletterna på första kasern där de värnpliktiga bor, där vattenlåset inte fungerar som det ska, vilket orsakar en stark lukt.

Materiel & personlig utrustning

Förbandet saknar kängor och regnställ. Värnpliktiga har istället för marschkänga 90 fått ut djungelkänga. Förbandet har valt att inte byta ut den mot ökenkängan då de anser att båda är lika opassande för klimatet. De har däremot lyckats få ihop vinterkängor till alla värnpliktiga vilket blir en tillfällig lösning under vinterhalvåret.

Handskar är en begränsning för verksamheten. Det är dels för få storlekar, dels bristande funktionalitet. Handskarna är inte slitstarka nog och går sönder efter ett fåtal användningar. Dessutom är de otympliga för tjänst som kräver finmotorik.

Kroppsskydd 90 nämns vid samtal med värnpliktiga kvinnor på förbandet. De lyfter problematiken kring passform och att storlekarna är för stora. Vid frågan till förbandet om de har skickat en anställd på utbildning i kroppsskydd 23 D råder otydligheter då de delar försörjning med I 19. Pliktrådet uppmanar förbandet att ta reda på det omedelbart.

Medinflytande

A 8 har tagit initiativ till ett nytt förtroendespar, NV: Nätverk värnpliktiga alla. Enligt förbandet är tanken att samtliga värnpliktiga samlas under en timme med gemensam uppstart och sedan delas in i två täter, NVK och övriga. Visionen är att varje möte har ett tema som båda grupperna resonerar kring och sedan får presentera för varandra i slutet. De värnpliktiga upplever konceptet som otydligt och önskar förtydligande. Pliktrådets uppfattning är att kompanierna och plutonerna valt att implementera nätverket på olika sätt, vilket leder till att de förtroendevalda inte fullt uppfattat syftet. Pliktrådet och bataljonschefen är enade om att vi får ge kompanierna tid och utvärdera efter hand då det är ett nytt koncept. Det framkom även att det inte var självklart att det fanns en NVK representant i varje pluton.

På A 8 har PB-eleverna ett eget medinflytandespar. PB-elever vid stab och trosskompaniet uppger dock att det inte har fungerat sedan det stora intrycket. PB-eleverna har inte haft en egen plutonens timme medan övriga haft sin och har inte heller deltagit på övrigas. Pliktrådet uppmanade de värnpliktiga att lyfta det till sina plutonchefer och lyfte det även till bataljonschefen.

De förtroendevalda lyfte även att tiden för plutonens timme var kort. Av den timmen som befälarna har avsatt till Plutonens timme, informerar och pratar plutonchefen halva tiden, vilket resulterar i att plutonen sedan måste stressa igenom dagordningen för plutonens timme.

Förbandet utsett en fysansvarig på respektive pluton utöver NVK-representanter, förtroendepersoner och skyddsassistenter. Fysioterapeuten ser positivt på samarbetet mellan fysansvarig och försvarshälsan. Tanken är att de ska ta stöd av varandra för att höja det fysiska

stridsvärdet på plutonerna och förebygga skador. Enligt fysioterapeuten har samarbetet förbättringspotential för att nå målet men är ett bra tillägg till förtroendeorganisationen.

Skyddsassistentsutbildningen ska ha varit väldigt gedigen enligt de värnpliktiga. Den ska ha varit 1,5 dag utbildning tillsammans med verksamhetssäkerhetsofficeren. De förtroendevalda lyfter även att förtroendepersonen och NVK fått en bra utbildning.

Meningsfull utbildning

Omskrivningarna, pga. att ingen utbildning genomförs vid pjäskompaniet, innebär att det finns fler värnpliktiga på en befattning än vad befälen klarar av att utbilda. Plutonerna har blivit större och det är fler värnpliktiga på en befattningslinje än i vanliga fall. Detta menar plutonsledningen leder till att det är svårare att följa upp samt att moment tar längre tid och värnpliktiga får färre genomföranden.

Information & mönstring

Förtroendevalda vid förbandet lyfter att det uppkommit flera situationer där värnpliktiga skrivits in på befattningar med krav på körkort och sedan efter inryck visar det sig att värnpliktiga saknar körkort. Det beror på att personen vid mönstringen inte haft körkort men uppgett att de planerar att skaffa det innan utbildningsstart och av olika anledningar inte har ett vid inryck. Det innebär att förbandet tvingats genomföra befattningsbyten på individer utan körkort. På förband med fordonstung utbildning är det ett återkommande problem. Förbanden upplever att Pliktverket inte följer upp mellan inskrivning och inryck vilket leder till problem för förbandet. Pliktrådet avser att lyfta frågan till Plikt- och provningsverket.

Meningsfull fritid

Regementet ligger i direkt anslutning till staden vilket innebär goda möjligheter för de värnpliktiga att hitta på saker under tjänstefria perioder. De värnpliktiga får ut veckoscheman så de kan få en bättre uppfattning om när de har tjänstefri tid.

Resor

Värnpliktiga upplever hemresor som ett stressmoment, med långa restider och långa sträckor att gå när de har bråttom. Det var många som lyfte frågan om resor då de anser att resorna är långa och tiden i hemmet mycket kort. Det framkom även att vid något tillfälle hade värnpliktiga kommit "sent" till Boden, på grund av en sådan problematisk resa. Detta gäller framförallt de värnpliktiga som bor i Sundsvall som har resor som kan ta upp emot 8 – 10 timmar. Vi uppmanar förbanden att se över resvägen för dessa värnpliktiga. De värnpliktiga som tar tåget till och från Bodens centralstation, som ligger 20 min gång ifrån garnisonen upplevde att det ofta var väldigt stressigt att hinna till centralen efter tjänst. De önskade buss mellan garnisonen och centralstationen. Detta trodde ledningen redan fanns när Pliktrådet tog upp det, och uttryckte att detta skulle åtgärdas.

Soldathem

Boden soldathem ligger ett stenkast utanför regementets grindar. På soldathemmet finns möjlighet att köpa snacks och att spela spel eller titta på film. Utanför finns det en minigolfbana. Soldathemmet är mycket uppskattat av de värnpliktiga som uppger att de ofta går dit direkt efter tjänst. Soldathemmet har även en egen mobil kiosk som kommer ut till de värnpliktiga i fält.

Övrigt

I år ryckte de värnpliktiga på I 19 och A 8 in på samma dag vilket innebar högt tryck på bland annat förrådet. Detta resulterade i att stora delar av de värnpliktiga inte tilldelats rätt materiel eller ingen alls. Många timmar fick läggas på inventering och de värnpliktiga upplevde det hela som rörigt och

stressigt. Det är utvärderat och cheferna för respektive regemente skall ha bett de värnpliktiga om ursäkt.

Avslutning

Avslutningsvis tackar vi de förtroendevalda som var på plats och A 8 för en god dialog samt bataljonschefen, LMA och Chefen A 8.

Yasmine Malla
Förbandsansvarig A 8

070-848 61 29
yasmine.malla@pliktradet.se